

Desebg.com препечатва интервюто с проф. Евелина Келбечева, публикувано в сайта Faktor.bg

. Темата е края на Втората световна война. В него тя посочва, че целта на Сталин е била не само унищожаването на Германия, а налагането на съветския режим над цяла Европа. По думите ѝ ултът към победата на СССР във войната се превръща в грандиозен ритуал, който удобно и изцяло изтрива историческата памет за началото на Втората световна война. „Заради комунизма и съветския модел на историография години наред мълчахме, че Кремъл е окупатор, а не освободител“, казва още историкът.

Проф. Келбечева, кога и къде за първи път дата 9-ти май се обявява за празник?

– На 8 май 1945 Сталин обявява със заповед тази дата за Ден на победата на съюзниците над нацистка Германия. Най-яркият образ на този паметен ден е парадът на Червения площад в Москва. Той се провежда на 24 юни 1945 година и поставя традицията 9-и май да се чества като национален празник в СССР.

Двама маршали – Рокосовски и Жуков, преминават на черен и бял кон през Червения площад, където са хвърлени пленените германски знамена, и са наблюдавани от ръководството на съветската държава, начело със Сталин. На големия парад в Москва

участва и българска делегация, водена от ген. Дамян Велчев, ген. Стойчев, който марширува заедно с маршал Толбухин, генералите Крум Лекарски, Иван Маринов и др.

Виктор Суворов лансира мнението, че Сталин решава да не приеме той парада, защото все още не се смята за пълен победител над Европа. Неговата изконна цел е била не само унищожаването на Германия, а налагането на съветския режим над цяла Европа.

Правени ли са и други подобни паради на победата?

– Интересно е да се отбележи, че другите паради на победата са свързани с окончателния край на Втората световна война и се организират след капитулацията на Япония на 2 септември 1945. Пет дни след този край се провежда големият парад в Берлин – на 7 септември 1945, с участието на 5 000 воители, в присъствието на всички главнокомандващи на съюзническите армии. Следващият парад е в Ню Йорк, на 12 януари 1946 г., където шествието е дълго няколко километра и изпълва цялото Пето авеню на Манхатан. Последен е Лондон на 8 юни 1946 г., но в него вече не участват СССР, Югославия и Полша.

Датата 9-ти май не разделя ли Европа, какъв е вашият прочит?

– Прави впечатление хронологията и начина, по който се отбелязват различните победи във войната. В СССР се налага държавната воля за превръщането на този ден в най-важния празник в Съветския съюз. Да не забравяме, че този култ към победата във войната – личностен и колективен, се превръща в грандиозен ритуал, който удобно и изцяло изтрива историческата памет за началото на Втората световна война.

За СССР това начало е 22 юни 1941 г, а не септември 1939 година, когато съюзниците по пакта Рибентроп-Молотов – комунистическа Русия и нацистка Германия - се споразумяват за разделянето на Полша между тях, както и за анексията на Прибалтийските републики, последвана от тази на Бесарабия и Буковина. След подялбата на Полша двете армии празнуват в Брест с тържествен парад. Дори на 1 май 1941 година на манифестацията по случай деня на труда в Москва маршал

Тимошенко поздравява немските съюзници, а на Червения площад са генералите Ернст Кьостринг и Ханс Крепс.

Какво се случва в останалата, □ свободна от съветска окупация част на Европа?

– На 9 май 1950 г. външният министър на Франция Робер Шуман прочита декларация, която се смята за предвестник на създаването на Европейския съюз. Тя е инспирирана от Жан Моне, другият голям архитект на обединена Европа. Тази декларация установява сътрудничеството между Франция и Германия в производството на въглища и стомана. Като знаем колко пъти Франция и Германия са воювали, и то не само по време на двете Световни войни, този акт придобива изключително голямо значение.

Какво е това значение? Разрушена Европа гледа към своето бъдеще, преодолявайки вековно натрупвани съперничество и омраза, и дори живата памет за взаимно изстребление. Това е голямата визия за създаване на нов ред на стария континент, и в днешният ден показва мъдростта и целеустремеността на тези, които успяха да преодолеят историята в името на създаването на един общ европейски дом.

Очертайте паралелите между двете традиции – в Европейския съюз и в постсъветското пространство?

– Поствоенна Западна Европа мобилизира цялата си човешка енергия – политическа и духовна - за да изгради едно бъдеще, което да гарантира не само мира, но и демокрацията и човешките права като основни ценностни координати на тази общност. Затова и през 1985 г. точно този ден – 9 май, беше избран като символ и обявен за Ден на Европа.

Докато в СССР и днес в Русия погледът е изцяло фокусиран в миналото, в една не само продължаваща, а ескалираща себегероизация и разбира се себевиктимизация. За разлика от Западна Европа, останалите 100 милиона човека под съветска окупация възприемат т.нар. култ към победата, разпространен от СССР. Един пример и от България днес – преди няколко години на 9 –ти май започват да се раздават малки

лентички, наречени Георгиевски.

Нашите политици Първанов, Бокова и Станишев ги носят по време на честванията на 9 май, както у нас, така и в Русия. През 2012 г. в Томск е създаден т.нар. Безсмъртен полк за препотвърждаване на култа към победата, чрез който да бъде затвърден 9-и май като най-важен ден в историята и на Русия. Тази инициатива е привнесена и тук. Очевидно става дума за две различни координационни системи, в които се разполагат ценностите на свободния свят и тези на постсъветската система.

Защо в продължение на години се премълчаваше факта, че СССР е окупатор, а не освободител на Източна Европа?

– Защото ние бяхме подвластни на комунистическата пропаганда и на съветския модел на историография, като приехме насилствено техния култ към великата победа на СССР. В него Съветският съюз беше обявен за единствен победител, без да се споменава и дума за огромния принос на съюзниците, и специално на САЩ. По същия начин беше подменена истината за безспорно спасителния американски план „Маршал“. Той беше предложен и на СССР, и на цяла Източна Европа, но Сталин го отхвърли. Последниците от това решение са видими и днес...

Нека припомним, че в нотата, с която се обявява война на България от СССР, (тогава България е вече във война с Германия!) след като запазваме не само мир с Москва, но и активни дипломатически отношения през цялата война, се декларира окупацията на страната ни от Съветската армия. Това е неоспорим факт и няма смисъл да го коментираме.

Има ли съветски воители, паднали жертви на наша територия?

– Има около 200 паметници на войници на Червената армия и може би те са една от най-големите фалшификации на новата ни история. Нито един съветски войник не е загинал на българска територия, напротив – внасят се трупове на загинали в Югославия съветски войници, които се препогребват в Северозападна България. Изследователи твърдят, че техни кости са били заравяни под големите монументи на Съветската армия, за да има основание да се сдобият със статут на военни паметници, каквито те на са.

Как приемате инициативите на различни руски организации у нас да организират поклонения по различни паметници и могили, свързани с 9 май?

– Това е просто част от непрекъсващата хибридна война, с упоритата пропаганда за великия СССР, която в продължение на 45 години ни се набиваше в главите, но продължава и до днес.

Няма основание да празнуваме 9 май като ден на победата, защото тази победа пороби цяла Източна Европа. И не на последно място – България не беше призната за страна, воювала срещу Германия, въпреки около 30 000 жертви, които българите дадоха, когато станаха част от Трети Украински фронт на Червената армия.

За да завърша – на Червения площад в Москва на 9-и май може да се прави едно единствено нещо – да се коленичи пред паметта на милионите жертви. Жертви на нацистката агресия, но и на безобразното съветско командване. А не да се възражда култът към Сталин, под страховития грохот на машините на руския военен ваяк.

